

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobkyně: **Ing. Z. M.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 12. 2015, č. j. MPSV-UM/25409/15/9S-HMP, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 3. 2016, č. j. 4 Ad 7/2016 - 13,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Dne 4. 4. 2016 byla Nejvyššímu správnímu soudu doručena kasační stížnost žalobkyně (stěžovatelky) napadající v záhlaví označené usnesení Městského soudu v Praze. Uvedeným usnesením krajský soud zamítl návrh žalobkyně na ustanovení zástupce. V odůvodnění rozhodnutí krajský soud uvedl, že z § 35 odst. 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), vyplývá, že účastníkovi řízení lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou splněny dvě podmínky. Za prvé se musí jednat o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Za druhé to musí být třeba k ochraně jeho zájmů. Krajský soud posoudil majetkové poměry žalobkyně, a to na základě údajů poskytnutých žalobkyní v prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech ze dne 2. 3. 2016, a dospěl k závěru, že žalobkyně splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků. Proto krajský soud dále zkoumal, zda je ustanovení právního zástupce zapotřebí k ochraně práv žalobkyně a dospěl k závěru, že

není. Soud posoudil formální a obsahovou úroveň žaloby a zjistil, že z jejího obsahu je zřejmé, jaké rozhodnutí a z jakého důvodu žalobkyně napadá, co žalobkyni vedlo k podání žaloby a čeho chce svým podáním dosáhnout. Žalobkyně se tak dostatečně kvalifikovaným způsobem obrátila na soud a svými vlastními úkony učinila vše, co k ochraně svých práv učinit mohla. Krajský soud přitom odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2004, č. j. 4 As 21/2004 - 64.

[2] V kasační stížnosti stěžovatelka odmítá závěry napadeného usnesení. Uvádí, že není „dostatečně odborně zdatná k vyřizování této záležitosti“. Pokud byla žaloba, kterou podala, shledána „správnou“, bylo to pouze z důvodu, že ji opsala z veřejně dostupných vzorů. Pro průběh řízení a odpovídající reakce na různé situace v řízení nemá žádné znalosti a nedokáže pro ty případy najít odpovídající vzor, zejména ne v přiměřeném čase. Z obsahu podání stěžovatelky tedy vyplývá, že se domáhá toho, aby bylo usnesení krajského soudu zrušeno a věc mu byla vrácena zpět k dalšímu jednání. Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

[3] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti podle ustanovení § 102 a násl. s. ř. s. Nejvyšší správní soud přistoupil k přezkoumávání napadeného usnesení krajského soudu, a to v rozsahu v kasační stížnosti uvedených námitek a v rozsahu vymezeném v § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. Neshledal přitom, že by řízení před soudem bylo zatíženo vadami, k nimž by musel přihlédnout z moci úřední i bez návrhu účastníka řízení.

[4] Kasační stížnost není důvodná.

[5] Předně je třeba uvést, že v řízení o žalobě není zastoupení advokátem povinné. Soudní řád správní však umožňuje, aby byl účastníku řízení zástupce ustanoven, a to za současného splnění čtyř předpokladů (§ 35 odst. 8 ve spojení s § 36 odst. 3 s. ř. s.): a) je podán návrh na ustanovení zástupce, b) podaný návrh (na zahájení řízení) není zjevně neúspěšný, c) žadatel doložil nedostatek prostředků pro vedení řízení a d) ustanovení zástupce je nezbytně třeba k ochraně navrhovatelových práv (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2015, č. j. 1 As 197/2015 - 19).

[6] Zatímco první tři podmínky byly u stěžovatelky splněny, Nejvyšší správní soud souhlasí se závěrem krajského soudu, že během řízení o žalobě nevyšlo najevo, že by ustanovení zástupce bylo nezbytně třeba k ochraně stěžovatelčiných práv.

[7] Jak vyplývá z judikatury Nejvyššího správního soudu, soud v souvislosti s posuzováním toho, zda je čtvrtá podmínka splněna, přihlíží k charakteru projednávané věci, k osobnostním poměrům žalující osoby, k úrovni žaloby, případně dalších podání, z nichž lze dovodit úroveň povědomí žalobce o jeho právech v soudním procesu a vůbec právních poměrech v České republice, a také i k tomu, zda je účastník řízení českým občanem a ovládá český jazyk (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2003, č. j. 1 Azs 5/2003 - 46, publ. pod č. 108/2004 Sb. NSS, ze dne 26. 2. 2004, č. j. 6 Azs 19/2003 - 45, č. 492/2005 Sb. NSS, ze dne 8. 1. 2013, č. j. 3 As 92/2012 - 34, ze dne 3. 4. 2012, č. j. 1 As 62/2012 - 16, ze dne 31. 5. 2011, č. j. 5 Afs 20/2011 - 62 či ze dne 21. 5. 2015, č. j. 7 As 84/2015 - 14 aj.).

[8] V posuzované věci tak lze konstatovat, že stěžovatelka je českou občankou ovládající český jazyk. Pokud jde pak o samotné úkony činěné stěžovatelkou v řízení před krajským soudem, jako stěžejní je nutno posoudit fakt, že stěžovatelka byla schopná zformulovat správně žalobu, která byla jak po obsahové, tak formální stránce způsobilým podkladem pro zahájení řízení před krajským soudem. Nic na tom nemění ani skutečnost, že stěžovatelka uvedla, že ji sepsala na základě veřejně dostupného vzoru. Nejvyšší správní soud se již dříve v podobné věci vyjádřil (srov. rozsudek ze dne 27. 5. 2004, č. j. 4 As 21/2004 - 64), že největší nároky po odborné stránce klade na účastníka řízení formulování samotného návrhu (žaloby). Z tohoto důvodu je právě žaloba a její obsahová a formální úroveň hlavním kritériem pro závěr soudu o potřebě ochrany práv účastníka.

[9] Stěžovatelka krom sepsání žaloby byla v řízení před krajským soudem kompetentní činit také další relevantní úkony. Ze soudního spisu vyplývá, že ve lhůtě stanovené krajským soudem vyplnila a soudu zaslala prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků. Sama se rovněž obrátila na Nejvyšší správní soud včasnou a bezvadnou kasační stížností, aby se bránila proti usnesení Městského soudu v Praze, kterým tento soud zamítl její návrh na ustanovení zástupce.

[10] Stěžovatelka v průběhu soudního řízení vůči soudu učinila několik relevantních úkonů a zdá se tak být v soudním řízení orientována. S tímto závěrem koresponduje i skutečnost, že stěžovatelka má již se soudním řízením zkušenosti, jak vyplývá minimálně z přehledu řízení vedených ve věcech stěžovatelky Nejvyšším správním soudem. Nadto nyní projednávaný případ nepředstavuje skutkově či právně složitou věc a ani z tohoto důvodu se ustanovení zástupce z řad advokátů nejví jako potřebné.

[11] Nejvyšší správní soud uzavírá, že neshledal v postupu krajského soudu pochybení, resp. že stěžovatelka nebyla zkrácena na svých subjektivních právech, a tak kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou.

[12] Nejvyšší správní soud pouze doplňuje, že v nyní posuzované věci netrval na zastoupení stěžovatelky advokátem, které je jinak pro řízení o kasační stížnosti povinné (srov. § 105 odst. 2 s. ř. s.). Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu (viz např. rozsudek z 21. 5. 2015, č. j. 7 As 84/2015 - 14) v řízení o kasační stížnosti proti usnesení o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce není třeba trvat na povinném právním zastoupení. Za takovéto situace by trvání na podmínce povinného právního zastoupení znamenalo jen další řetězení téhož problému, vedlo by k popření cíle, který účastník podáním žádosti sledoval a k popření smyslu řízení o kasační stížnosti, v němž má být přezkoumána zákonnost usnesení o neustanovení zástupce.

[13] O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměla úspěch. Žalované, které by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. května 2016

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu